

Kammarrätten

RÄTTSFALL

Periodiskt understöd till värnpliktig.

En person — här kallad A. — hade muntligen utfäst sig att utgiva understöd med 100 kr i månaden till en sin 19-årig son vilken i juni 1952 inryckt till värnpliktstjänstgöring och vid avslutandet av ifrågavarande tjänstgöring hade att av statsmedel emotse en premie om 1.200 kr. Under året hade A. i enlighet med utfästelsen till sonen utgivit periodiskt understöd med 600 kr för vilket belopp A. yrkade avdrag i sin år 1953 avlämnade självdeklaration.

Ifrågavarande yrkande godkändes av vederbörande TN (från deklarationen gjorde däremot TN avvikelse i annat avseende varom nu icke är fråga).

I samband med behandling av hos vederbörande PN anförda besvär förvägrades denne, efter därom inom PN framställt yrkande, avdrag för omförmälda belopp, 60 kr, vilket motiverades därmed, att det periodiska understödet finge anses utgöra sådant understöd till annans undervisning eller uppfostran, därför givaren icke vore berättigad till avdrag; mot PN:s beslut anförde tre av nämndens ledamöter reservation under uttalande, att avdrag för det periodiska understödet borde medgivas.

A. besvårade sig härefter hos KR med yrkande om att erhålla avdraget ifråga. Till stöd härför anförde A. till en början bl. a. följande. I bevillningsutskottets betänkande nr 17 till 1945 års riksdag hade utskottet i anledning av väckta motioner ang. vissa ändringar i K. L. m. m. framhållit, att den skattelättnad, som kunde anses påkallad till följd av kostnaderna för undervisning och uppfostran av skattskyldigs barn under 18 år, enligt dåvarande bestämmelser vore avsedd att regleras genom ortsavdragen; att beträffande barn under nämnda ålder avdrag därjämte skulle kunna medgivas för kostnader av angivet slag i form av periodiskt understöd funne utskottet icke befogat; utskottet kunde ej heller anse skäl föreligga att med hänsyn till utbildningskostnaderna medgiva avdrag för periodiskt understöd till den skattskyldiges barn över 18 års ålder; enligt utskottets uppfattning skulle en dylik avdragsrätt i regel endast komma sådana skattskyldiga till godo, vilka ägde möjlighet att bereda sina barn fortsatt utbildning (sid. 13—14). — Från A:s sida anfördes vidare bl. a. följande. Beträffande begreppen ”undervisning eller uppfostran” så avsåges därmed enligt skattelagarna en verksamhet, varigenom en person

bibringades kunskaper till gagn för hans blivande yrke resp. en karaktärsdanande verksamhet. I den mån ett tjänsteförhållande föreläge mellan personen ifråga och den, som bibringade honom kunskaper eller verkade för hans moraliska daning, samt sistnämnda verksamhet inginge som ett led i tjänsteförhållandet, vore skattelagarnas bestämmelser om undervisning och uppfostran icke tillämpliga; värnpliktstjänstgöringen vore ur skattelagarnas synpunkt en form av allmän tjänst; den omständigheten, att ett moment av undervisning eller uppfostran kunde anses ingå i de värnpliktigas militärutbildning, förändrade icke dennas karaktär av allmän tjänst så att skattelagarnas bestämmelser om undervisning eller uppfostran skulle vara att tillämpa i stället för bestämmelserna om tjänst. — Då skattelagarnas bestämmelser om undervisning och uppfostran sålunda icke vore tillämpliga, då fråga vore om värnpliktstjänstgöringen såsom sådan, kunde ett annat betraktelsesätt icke anläggas, när det gällde att bedöma avdragsrätten för ett till en värnpliktig utgivet periodiskt understöd; sett ur den värnpliktiges synpunkt skulle detta f. ö. leda till att han vore i princip skattskyldig för de från det allmänna uppburna periodiska förmånerna, enär skattelagarnas regler rörande undervisning och uppfostran icke vore tillämpliga å värnplikts-tjänstgöringen, men tillika befriad från skattskyldighet för ett av privatperson till honom utbetalat periodiskt understöd, då skattelagarnas regler rörande undervisning och uppfostran vore tillämpliga å värnpliktstjänstgöringen. Periodiskt understöd till en värnpliktig under värnpliktstjänstgöringens fullgörande utgjorde därför — lika litet som de från det allmänna uppburna förmånerna — icke ett sådant un-

derstöd, som utgått till annans undervisning eller uppfostran. Utbetalaren av detta understöd vore följaktligen — därest i övrigt förutsättningarna för avdragsrätt vore för handen, vilket i förevarande fall icke bestritts — berättigad till avdrag därför enligt 46 § 2 mom. K. L. och 4 § 1 mom. FSI, medan mottagaren av understödet i princip vore skattskyldig därför. — Det till A:s son utbetalda periodiska understödet hade icke något samband med värnpliktstjänstgöringen såsom sådan; det hade icke föranletts därav och icke utgjort ett bidrag för att för honom möjliggöra värnpliktens fullgörande i och för sig; understödet hade uteslutande föranletts därav, att sonen för värnpliktens fullgörande förlagts till en ort, belägen på omkring 70 mils avstånd från föräldrahemmet; understödet hade varit avsett att i någon mån försätta honom i samma ställning som det övervägande flertalet värnpliktiga, vilka fullgjorde sin tjänstgöring i eller i närheten av hemorten; därest sonen förlagts i närheten av den ort, där föräldrarna bodde, hade intet sådant understöd varit påkallat och hade, om det samma ändock utbetalats, icke varit avdragsgillt, enär sonen i så fall hade måst anses fortfarande tillhöra A:s hushåll.

Vederbörande TI avgav förklaring, däri denne anförde bl. a. följande. Frågan, huruvida avdrag skulle medgivas för periodiskt understöd i ett fall sådant som det här förevarande syntes tveksam. Någon uttrycklig i skatteförfattningarna givna bestämmelse utgörande hinder för dylika avdrags medgivande syntes knappast kunna åberopas. Således torde icke kunna göras gällande att understödet icke utgått periodiskt, och ej heller att det utgått till hushållsmedlem. Än vidare — ehuru med större tvekan — syntes knappast

kunna göras gällande att understödet utgått för någons studier. I dessa hänseenden hade A. i besvären lämnat utförlig argumentation. TI hade också för egen del ansett att då något förbud mot avdragsrätt icke förelåge, avdrag icke kunnat vägras. PN hade däremot vid behandlingen av förevarande ärende ansett sig bakom bevillningsutskottets ovan återgivna uttalande (i vad det avsåge barn över 18 år) finna en antydning om att det icke skulle vara skäligt att på denna väg medgiva de mera välsituerade en särskild skattefavör. De värnpliktigas förmåner finge väl i allmänhet antagas vara sådana, att behov av bidrag hemifrån icke förelåge. Endast välsituerade föräldrar bidroge mera regelbundet med fickpengar till sina värnpliktiga söner. Detta torde väl ha sin grund i att åt sönerna bevara något av den högre levnadsstandard, vid vilken de vore vana. Förbättrad kost och möjligen tillgång till ett rum utom kasernen anges icke sällan såsom normalt användningssätt för faderns bidrag. Anledningen till förhyrande av särskilt rum under värnpliktstiden kunde mången gång vara en önskan att tillvarataga friheten för studier, beträffande A:s son hade denne, såvitt av handlingarna framginge, icke haft någon stadigvarande förvärvsinkomst utan före värnpliktstjänstgöringen bedrivit studier, varför det torde kunna hållas för visst, att han efter värnpliktstidens slut komme att fortsätta sina studier. — Värnpliktstjänstgöringen kunde väl närmast anses utgöra en "bottenskola" för svensk manlig ungdom i fråga om vapnens bruk till landets försvar. Lika väl som varje svensk yngling vore skyldig genomgå en i lag föreskriven folkskoleutbildning

för erhållande av en viss boklig bildning eller allmänbildning, lika väl torde värnpliktstjänstgöringen utgöra en motsvarande i lag föreskriven allmänutbildning för samma ungdom ehuru inom ett annat område — försvarets. Att göra någon gränsdragning i fråga om avdragsrätt för periodiskt understöd, som utginge under förstnämnda eller sistnämnda utbildningstid, torde icke vara motiverat; båda understöden avsåge nämligen tid under vilken mottagaren underginge utbildning. — TI hemställde därför i sin över besvären avgivna förklaring om avslag.

Härefter inkom A. med påminnelser, däri denne yrkade bifall till besvären samt anförde bl. a. följande. Enligt A:s förmenande hade PN till grund för sin vägran att medgiva ifrågavarande avdrag lagt rent sociala bedömanden, vilka kunde och borde tillmätas betydelse, då lagstiftaren avfattade beskattningsreglerna: att, sedan dylika regler faststälts och däri medgivits avdrag av visst slag, göra avdragsregelns tillämpning beroende av sådana, av lagstiftaren icke förutsedda bedömanden, måste däremot innebära en oriktig tillämpning av regeln ifråga. Ej heller kunde en dylik tillämpning låta sig förena med den i 109 § T. F. givna föreskriften. — Gentemot TI:s uttalande om en värnpliktigs förhyrande av rum för studier hävdade A. den uppfattningen att möjligheten att samtidigt med militärtjänstgöring bedriva studier vore praktiskt taget utesluten.

Genom utslag den 16 febr. 1954 fann KR ej skäl göra ändring i PN:s beslut.

Jfr RÅ 1945 ref. 57, not 130; 1948 not. 125; 1951 not 407; 1952 not. 871.